

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum omnia sint paria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Quicumq; totam legem seruauerit , offendat autē in vno, factus est oium reus : sed idem est esse reū omnium mā datorum legis, qđ habere omnia peccata: quia sicut * Ambros. dicit, peccatum est transgressio legis diuinae, & caelestiu inobedientia mandatorum . ergo quicumque peccat in vno peccato, subiicitur omnibus peccatis.

Amb. lib. de parad. ca. 8. ante mediū tom. 4.

¶ 2 Præ. Quodlibet peccatum excludit virtutem sibi oppositam: sed qui caret vna uirtute, caret omnibus, ut patet ex ¶ supradictis. ergo qui peccat vno peccato, priuatur omnibus virtutibus: sed qui caret uirtute, habet uitium sibi oppositum. ergo qui habet unum peccatum, habet omnia peccata.

q. 65. arti. 1.

¶ 3 Præ. Virtutes omnes sunt connexæ, quæ conueniunt in uno principio, ut * supra habitum est: sed sicut uirtutes conueniunt in uno principio, ita & peccata: quia sicut amor Dei, qui facit ciuitatem Dei, est principium, & radix omnium uirtutū: ita amor sui, qui facit ciuitatem Babylonis, est radix omnium peccatorum, ut patet per Aug. 14. * De ciuit. Dei. ergo etiam omnia uitia, & peccata sunt connexa, ita ut qui unum habet, habeat omnia.

q. 65. arti. 1. & 2.

Cap. 25. & ult. tom. 5.

SED CONTRA. Quædam uitia sunt sibi inuicem contraria, ut patet per Philosophum in 2. * Ethic. sed impossibile est contraria simul inesse eidem. ergo impossibile est omnia peccata, & uitia sibi esse inuicem connexa.

Cap. 8. to. 5.

RESPON. Dicendum, qđ aliter se habet intentio agentis secundum uirtutem ad sequendum rationem, & aliter intentio peccantis ad diuertendum à ratione. Cuiuslibet n. agentis secundum uirtutem intentio est, ut ipsius rationis regulam sequatur: & ideo oium uirtutum intentio in idem tēdit: & pp hoc omnes uirtutes habent connexionem ad inuicem in ratione recta agibilium, quæ est prudentia, sicut * supradictum est: sed intentio peccantis non est ad hoc, qđ recedat ab eo quod est secundum rationem, sed potius quod tendat in aliquod bonū appetibile, à quo speciem fortitur. Huiusmodi autē bona, in quæ tendit intentio peccantis à ratione recedens, sunt diuersa, nullam d connexionem habentia ad inuicem: immo et interdum sunt contraria. Cum igitur uitia, & peccata speciem habeant secundum illud ad quod conuertuntur, manifestum est, quod secundum illud, quod perficit speciem peccatorum, nullam connexionem habent peccata ad inuicem. Non enim peccatum committitur in accedendo à multitudine ad unitatem, sicut accidit in uirtutibus quæ sunt connexæ, sed potius in recedendo ab unitate ad multitudinem.

q. 65. arti. 1.

D. 103.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Iacobus loquitur de peccato non ex parte conuersionis, secundum quod peccata distinguuntur, sicut * dictum est: sed loquitur de eis ex parte auersionis, in quantum. s. hō peccando recedit à legis mandato. Omnia autem legis mandata sunt ab uno & eodem, ut ipse ibidem dicit: & ideo idem Deus contemnitur in omni peccato: & ex hac parte dicit, quod qui offendit in vno, factus est omnium reus: quia scilicet uno peccato peccando incurrit pœne reatum ex hoc, quod contemnit Deum, ex cuius contemptu prouenit omnium peccatorum reatus.

in corp. art. & q. 72. ar. 1

q. 71. arti. 4.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut * supra dictum est, non per quemlibet actum peccati, tollitur uirtus opposita. nam peccatum ueniale uirtutem non tollit; peccatum autem mortale tollit uirtutem infusam, in quantum auerit à Deo. sed unus actus peccati etiam mortalis, non tollit habitum uirtutis acquisitæ; sed si multiplicentur actus, in-

F tantum quod generetur contrarius habitus, excluditur habitus uirtutis acquisitæ, quæ excluditur prudentia; quia cum hō agit contra quoscumque uirtutem, agit contra prudentiam, in qua nulla uirtus moralis esse potest, ut * supra dictum est. & ideo per consequens excluduntur omnes uirtutes morales quantum ad perfectum, & in male esse uirtutis, quod habent secundum quod participant prudentiam; remanent tamen inclinationes ad actus uirtutum non habentes rationem uirtutis. Sed non sequitur, quod propter hoc homo incurrat omnia uitia, uel peccata. Primum quidem, quia uni uirtuti plura uitia opponuntur, ut quod uirtus potest priuari per unum eorum, etiam si alterum eorum non adsit. Secundò, quia peccatum directe opponitur uirtuti, quantum ad inclinationem uirtutis ad actum, ut * supra dictum est: unde remanentibus aliquibus inclinationibus uirtuosus, non potest dici, quod homo habeat uitia, uel peccata opposita.

AD TERTIVM dicendū, qđ amor Dei est connexiua, in quantum affectū hominis à multis diuertit in unum: & ideo uirtutes, quæ ex amore Dei continentur, connexionem habent. Sed amor sui diuertit affectum hominis in diuersa, prout. s. homo amat appetendo sibi bona temporalia, quæ sunt uaria, & diuersa, & ideo uitia & peccata quæ cauentur ex amore sui, non sunt connexa.

ARTICVLVS II.

Utrum omnia peccata sint paria.

AD SECVNDVM sic proceditur. Vt quod oia peccata sint paria. Hoc. n. peccare est, facere quod non licet: sed facere quæ non licet uno & eodem modo in omnibus reprehenditur. ergo peccatum uno & eodem modo reprehenditur. non est unum peccatum est alio grauius.

¶ 2 Præ. Omne peccatum consistit in hoc, qđ transgreditur regulam rationis, quæ ita se habet ad actus humanos, sicut regula linearis in corporalibus. Ergo peccare simile est ei quod est lineam filire: sed lineas transilire est equaliter, & uno modo etiam si aliquis longius recedat, uel propinquius stet, quia priuationes non recipiunt magis, uel minus. ergo omnia peccata sunt æqualia.

¶ 3 Præ. Peccata uirtutibus opponuntur. sed omnes uirtutes æquales sunt, ut * Tull. dicit in Parad. ergo omnia peccata sunt paria.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit ad Pilat. Io. 19. Qui tradidit me tibi, maius peccatum habet, & tamen constat quod Pilatus aliquod peccatum habuit. Ergo unum peccatum est maius alio.

RESPON. Dicendum, qđ opinio Stoicorum fuit, quæ * Tullius prosequit in Parad. qđ omnia peccata sunt paria. Et ex hoc et deriuatus est quorundam hæreticorum error, qui ponentes oia peccata esse paria, dicunt et oēs pœnas in inferni esse parias quantum ex uerbis Tullij persipici pot. Stoici dicebantur ex hoc, qđ considerabant pœnam ex parte priuationis tantum, prout. s. est recessus à ratione. uel de simplr æstimantes, qđ nulla priuatio sit magis & minus, posuerunt oia peccata esse paria. Sed si quis diligenter consideret, inueniet duplicem priuationū genus. Est. n. quædā simplex, & pura priuatio, quæ consistit quasi in corruptiōe: sicut mortis est priuatio uitæ, & tenebra est priuatio luminis, & tales priuationes non recipiunt magis & minus.

nus: quia nihil residuum est de habitu opposito. vn de non minus est mortuus aliquis primo die mortis, & tertio, uel quarto, quam post annum, quādo iam cadauer fuerit resolutū. Et similiter non est magis tenebrosa domus, si lucerna sit operata pluribus uelaminibus, quam si sit operata uno solo uelamine totum lumen intercludente. Est autem alia priuatio non simplex, sed aliquid retinens de habitu opposito, quæ quidem priuatio magis consistit in corrupti, quam in corruptū esse: sicut ægrotudo, quæ priuat debitā commensurationem humorum, ita tñ q̄ aliquid eius remaneat, alioquin non remaneret animal uiuum. & simile est de turpitudine, & alijs huiusmodi. Huiusmodi autem priuationes recipiunt magis & minus ex parte eius, quod remanet de habitu contrario. Multum enim refert ad ægrotudinem, uel turpitudinem, utrum plus, uel minus à debita commensuratione humorum, uel membrorum recedatur. Et similiter dicendum est de uitijs, & peccatis: sic enim in eis priuatur debita commensuratio rōnis, ut non totaliter ordo rōnis tollatur, alioquin malum si sit integrū, destruit seipsum, ut * dicitur in 4. Eth. Non enim posset remanere substantia actus, uel affectio agentis, nisi aliquid remaneret de ordine rationis, & ideo multū interest ad grauitatem peccati, utrum plus, uel minus recedatur à rectitudine rationis. Et secundum hoc dicendum est, quod non omnia peccata sunt paria.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod peccata committere non licet propter aliquam deordinationē quam habēt, unde illa, quæ maiorem deordinationem continēt, sunt magis illicita, & per consequēs grauiora peccata.

AD SECUNDVM dicendum, quod ratio illa procedit de peccato, ac si esset priuatio pura.

AD TERTIVM dicendum, quod uirtutes sunt æquales proportionaliter in uno & eodem, tamen una uirtus precedit aliam dignitate secundum suam speciem unus etiam homo est alio uirtuosior in eadem specie uirtutis, ut * supra habitum est. Et tamen si uirtutes essent pares, non sequeretur uitia esse paria, quia uirtutes habent connexionem, non autem uitia, seu peccata.

ARTICVLVS III.

Utrum grauitas peccatorum uarietur secundum obiecta.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod peccatorum grauitas non uarietur secundū obiecta. Grauitas enim peccati pertinet ad modum, uel qualitatem ipsius peccati, sed obiectum est materia ipsius peccati. ergo secundum diuersa obiecta, peccatorum grauitas non uariatur.

¶ 2. Præter. Grauitas peccati est intensio malitiæ ipsius, peccatum autem nō habet rōnem malitiæ ex parte conuersionis ad propriū obiectū, quod est quoddā bonum appetibile, sed magis ex parte auersionis. ergo grauitas peccatorum nō uariatur secundū obiecta.

¶ 3. Præter. Peccata, quæ habent diuersa obiecta, sunt diuersorum generum, sed ea quæ sunt diuersorum generum, non sunt comparabilia, ut probatur in 7. Phys. * ergo unum peccatum non est grauius altero secundum diuersitatem obiectorum.

SED CONTRA. Peccata recipiunt speciem ex obiectis, ut ex * supradictis patet, sed aliorum peccatorum unum est grauius altero secundum suam speciem, sicut homicidium furto. ergo grauitas peccatorum differt secundum obiecta.

A RESPON. Dicendum, quod sicut ex * supradictis patet, grauitas peccatorum differt eo modo, quo una ægrotudo est alia grauior. Sicut enim bonum sanitatis consistit in quadā commensuratione humorū per conuenientiam ad naturam animalis, ita bonū uirtutis consistit in quadā commensuratione humani actus secundum conuenientiam ad regulā rationis. Manifestum est autem, quod tanto est grauior ægrotudo, quanto tollitur debita humorū commensuratio per commensurationē prioris principijs, sicut ægrotudo, quæ puenit in corpore humano ex corde, quod est principium uitæ, uel ex aliquo quod appropinquat cordi, periculosos est. unde oportet et quod peccatū sit tanto grauius, quanto deordinatio contingit circa aliquod principium, quod est prius in ordine rationis. Ratio autē ordinat oīa in agibilibus ex fine, & ideo quanto peccatū contingit in actibus humanis ex altiori fine, tanto peccatū est grauius. Obiecta autē actuum sunt fines eorum, ut ex * supradictis patet, & ideo secundum diuersitatem obiectōrum attendit diuersitas grauitatis in peccatis, sicut patet quod res exteriores ordinant ad hominē, sicut ad finem, homo autē ordinatur ulterius in Deū, sicut in finē. Unde peccatū, quod est circa ipsam substantiā hominis, sicut homicidiū, est grauius peccatō, quod est circa res exteriores, sicut furtum. & adhuc est grauius peccatū quod immediate contra Deū committitur, sicut infidelitas, blasphemia, & hmoi. In ordine quorūlibet horum peccatorū, unum peccatū est grauius altero, secundum quod est circa aliquid principalius uel minus principale. Et quia peccata habent speciem ex obiectis, scilicet grauitatis, quæ attenditur penes obiecta, est prima & principalis, quasi consequēs speciē.

B AD PRIMVM ergo dicendum, quod obiectum est materia circa quam terminatur actus, habet tamen rationem finis, secundum quod intentio agentis fertur in ipsum, ut * supra dictum est, forma autem actus moralis dependet ex fine, ut ex superioribus * patet.

C AD SECUNDVM dicendum, quod ex ipsa indebita conuersione ad aliquod bonum commutabile, sequitur auersio ab incommutabili bono, in qua perficitur ratio mali, & ideo oportet, quod secundum diuersitatem eorum quæ pertinent ad conuersionē, sequatur diuersa grauitas malitiæ in peccatis.

D AD TERTIVM dicendum, quod omnia obiecta humanorum actuum habent ordinem adinuicem, & ideo omnes actus humani quodammodo conueniunt in uno genere, secundum quod ordinantur ad ultimum finem, & ideo nihil prohibet omnia peccata esse comparabilia.

ARTICVLVS IIII.

Utrum grauitas peccatorum differat secundum dignitatem uirtutum, quibus opponuntur.

E AD QVARTVM sic proceditur. Vt quod grauitas peccatorum non differat secundū dignitatem uirtutum, quibus peccata opponuntur, ut, si maiori uirtuti grauius peccatū opponatur, quia, ut dicitur Pro. 15. In abundantia iustitiæ uirtus maxima est. sicut autem dicit Dominus Matt. 5. Abundans iustitia cohibet iram, quæ est minus peccatum quam homicidiū, quod cohibet minor iustitia. ergo maxima uirtuti opponitur minimum peccatum.

¶ 2. Præter. In 2. Eth. * dicitur, quod uirtus est circa difficile, & bonum. ex quo uidetur, quod maior uirtus sit circa magis difficile, sed minus est peccatū si ho-

Ar. preced.

q. 79. art. 9. ad 2.

D. 991a

q. 72. art. 3. ad 2.

q. preced. art. 6. & q. 18. art. 6.

2. 2. q. 20. art. 3. & q. 116. art. 2. cor. & q. 119. art. 3. cor. & mal. q. 2. art. 10.

Cap. 3. circa faciem, 20. j.

mo